הכבלים התת-ימיים במוקד: החות'ים מאיימים, אך היכולת מוגבלת

written by נועה לזימי | 09.09.2025

השבוע דיווחה מיקרוסופט על האטה משמעותית או עיכובים בשירותי Azure הנובעים מפגיעות בכבלים תת-ימיים בים האדום. עיתוי האירוע הזה, לצד תשתיות תקשורת בעלות חשיבות גבוהה, מעורר חשש שהפגיעה איננה מקרית. עלתה הערכה כי יתכן שמדובר בחבלה מכוונת שבוצעה על ידי החות'ים, אף שהם עצמם הכחישו מעורבות.

צריך לזכור שמדובר בתופעה שמלווה אותנו כבר למעלה משנתיים ולא באירוע שנולד פתאום. מאז סוף 2023 עולה הדאגה כי הולכת ומתעצבת זירה חדשה במאבק שמובילים החות'ים בזירת הים האדום: פגיעה בכבלי תקשורת תת-ימיים. שלצד טילים, סירות נפץ בלתי מאוישות ומוקשים, נוסף כעת גם איום על תשתית קריטית לכלכלה העולמית רשת העברת המידע שבין מזרח למערב. השאלה היא האם מדובר באיום ממשי או בהרתעה תודעתית בלבד.

הכול התחיל בדצמבר 2023, כאשר ערוצים המזוהים עם החות'ים, חיזבאללה והמיליציות השיעיות בעיראק פרסמו הודעות על חשיבותם של תימן ומצרי באב אל־מנדב כצמתים אסטרטגיים. בחלקן אף הופיעו מפות של רשתות תעבורת הנתונים התת-ימית החולפות בים התיכון, בים האדום ובמפרץ הפרסי. התזמון לא היה מקרי: ההודעות פורסמו בעיצומה של הסלמה ימית ובעוד כוחות בינלאומיים נערכו למבצע רחב נגד החות'ים. ייתכן שהיה זה ניסיון להעביר מסר אם תמשיכו ללחוץ, נפגע גם בתשתיות קריטיות.

כמה חודשים לאחר מכן, במרץ 2024, נרשמו תקלות בשלושה כבלי תקשורת תת-ימיים בים האדום. החות'ים מיהרו להכחיש כל קשר וטענו כי מדובר בפעולות של אוניות מלחמה מערביות. בפועל, מומחים העריכו אז כי הסיבה הסבירה הייתה גרירת עוגן של ספינות, בחלק מן המקרים כתוצאה מפגיעה של טיל חות'י, אך לא מחבלה ישירה של המיליציה התימנית. חשוב לזכור: רוב הכבלים הללו קבורים או מונחים בעומק שאינו נגיש לצוללנים אנושיים, ובמקרים רבים נדרשות צוללות מתקדמות טכנולוגיה שלחות'ים אין בשלב זה.

ואולם, מוטיבציה יש בשפע. לאחר התקיפה הישראלית בחודיידה ביולי 2024, החות'ים הכריזו כי עברו ל"שלב החמישי" במאבקם. בהצהרותיהם דיברו על פגיעה בתשתיות אסטרטגיות של ישראל, הרחבת החזית הימית גם לאזורים מרוחקים, העמקת שיתופי פעולה עם ציר ההתנגדות, והפעלת "הפתעות לא צפויות". אף כי לא התבטאו בנוגע לכך באופן מפורש, ייתכן כי איום על כבלי התקשורת נועד להשתלב במסגרת זו, כחלק מהרחבת בנק המטרות.

נראה כי לפחות בשלב זה, היכולות בפועל מוגבלות מאוד. תאורטית, צוללנים חות'ים שעברו

הכשרה יוכלו לגרום לנזק ממשי לאותם כבלים הנמצאים באזורים רדודים בסמיכות לחוף, ובמידה שיצליחו לפגוע בכמה מהם, שכן קיימות מערכות גיבוי.

מעבר לכך, לחות'ים אין צי תת-ימי מסודר, אלא, על פי הערכות, מספר מועט של כלים שסופקו או פותחו בסיוע איראני. בפברואר 2024 זוהה והושמד כלי תת-ימי בלתי מאויש ליד תימן, אך מאז לא נרשמו דיווחים נוספים על פעילות דומה. החות'ים ממשיכים להסתמך בעיקר על אמצעי לחימה מעל פני המים באמצעות טילים נגד ספינות, סירות נפץ בלתי מאוישות ועוד.

האיום, אם כן, איננו שולי בהיבט הגלובלי. כ-95% מתעבורת הנתונים בין אסיה, אפריקה ואירופה עוברת דרך האזורים הללו, וכל שיבוש מתמשך עלול לגרום לנזק כלכלי נרחב. לעומת זאת, עבור ישראל, הסיכון נמוך בהרבה שכן עיקר הקישוריות שלה לא מתבצעת דרך הים האדום

מנקודת מבט מערבית, החדשות הטובות הן שהיכולות החות'יות עדיין מוגבלות מאוד ומתפתחות רק בהדרגה, בעיקר באמצעות תמיכה טכנית ורכיבים איראניים. עת איתור הכשב"ם בפברואר אשתקד, אדמירל אמריקני העריך כי האיום המרכזי על כבלים תת-ימיים עודנו מרוסיה ולא מתימן. החדשות הרעות הן שמאז, החות'ים ממשיכים לשדר נכונות להרחיב את קשת האיומים בגיבוי טהרן ולהרחיב את הארסנל הצבאי כולל התת ימי.

משכך, יש בסיס להניח כי הפגיעה בכבלי תקשורת תת-ימיים היא חלק מהאסטרטגיה החות'ית להרחיב את בנק המטרות ולהגביר את הלחץ התודעתי על ישראל והמערב, גם אם בפועל יכולתם בשלב זה לבצע חבלה שיטתית ומכוונת בתשתיות אלו מוגבלת מאוד. בשורה תחתונה, לאור ההשתכללות של החות'ים והתעוזה הצבאית שהפגינו עד כה, נכון לקחת גם את התרחיש הזה בחשבון ולהיערך אליו כדי לצמצם את מרחב ההפתעות האפשריות.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 09.09.2025.